
Inhoudsopgave

Pag 1. Redactioneel

*Pag 3. Van de voorzitter - Positieve en negatieve zaken
door Henk Bax*

Voorzitter Henk Bax is bezorgd over gebouw De Holland en het hek van het voormalige Dordtse slachthuis; blij over de nieuwe staat van de ruïne Huis te Merwede en de nieuwe lijst van Gemeentelijke Monumenten, en pand Roodenburgh; en bezorgd over de weerslag van bezuinigingen op Hofkwartier en Energiehuis.

*Pag 4. Excursie Amersfoort -
door Job Klomp*

Verslag over de verenigingsexcursie (50 leden) naar Amersfoort op 5 juni j.l. Een mooie oude stad, bezichtigd tijdens een rondwandeling en een rondvaart. Over Keistad, raddraaiers en zo meer.

*Pag 7. De grote brand van 1906 -
door Herman A. van Duinen*

De eerste brand in Dordrecht die fotografisch is vastgelegd. Een hommage aan de Dordtse brandweer bij deze grote brand in de Voorstraat (6 panden verwoest, vele andere beschadigd), waarbij ook de pontonniers te hulp schoten.

*Pag 11. Dordtse dame en rebel. Biografie over Top Naeff -
door Gé Vaartjes*

De auteur promoveerde onlangs op deze biografie over Top Naeff (1878 – 1953). In dit artikel over de achtergronden bij zijn onderzoek motiveert hij zijn “verhaallijn”, en de brede opzet van de biografie, die het veelzijdige karakter van de schrijfster weerspiegelt.

*Pag 17. Lezers reageerden -
door de Redactie*

Nogmaals: het (niet) funderen op koeienhuiden. Reacties van de heer W. van Zijderveld en Jacqueline Hoevenberg (DiEP) rekenen nu definitief af met de “fabel” van koeienhuiden als fundament van oude gebouwen. Het ging dus wel om het funderen met houten scheepshuiden. Tevens reacties op het artikel in het juninummer over natuurzwembad De Groene Plas: correcties op de afbeelding, tevens nieuwe foto's. Ook een aanvulling: het zwembad langs de 's Gravendeelsedijk, dat bestond van 1933 tot 1935.

*Pag 23. Speeltuinen Het Wantij -
door Piet van Twist*

Tegenover zwembad De Groene Plas (zie vorige Tijdschrift) lag aan de Noordendijk de speeltuin Het Wantij. De auteur haalt - met treffende foto's - vele herinneringen op: “de halve maan” (ofwel Golf van Biskaje), de kieteltuin (voor verliefde stelletjes!), de drukte van soms wel 1500 bezoekers etc. De speeltuin bestond van ongeveer 1928 tot 1942.

Pag 28. Kuyper en Dordrecht (1) -

door Peter Dillingh

Deel 1 van een lang artikel over dr. Abraham Kuyper (1837 - 1920) en Dordrecht, aan de hand van 10 jaartallen: 1867 bijna beroepen als predikant in Dordrecht, 1871 de Dordtse start van zijn politieke carrière, 1880 zijn rol in de Dordtse kerkstrijd over modernisering, 1887 de Doleantie (niet) in Dordrecht, 1889 verkiezingsstrijd in Dordrecht met incident rond Kuyper. (Dit artikel is een bewerking van een lezing voor de Vereniging Oud-Dordrecht op 24-11-'09)

Pag 37. De avonturen van een bouwhistoricus -

door Christine Weijs

De auteur, gemeentelijk bouwhistoricus, beschrijft de werkzaamheden van de bouwhistoricus aan de hand van een bezoek aan huis Roodenburgh (Drukkerij Holster), geschriften en plattegronden in het Stadsarchief van Dordrecht, en een wandeling door de stad.

Pag 43. Niet mee eens, of toch wel? -

door de Redactie

Hoe een (foto-)raadsel kan worden opgelost: in eendrachtige samenwerking met naburige historische verenigingen. De foto stond in het decemberrnummer 2009-3: gemaakt in de Dordtse Biesbosch, van een vierrijer bietenzaaimachine.

Pag 51. Huis te Merwede leeft! Een update –

door Jacqueline Hoevenberg

De auteur, werkzaam bij het Bureau Monumentenzorg en Archeologie, kijkt naar de resultaten die de conservering van het Huis te Merwede opleverde. Ook bespreekt ze de plannen voor de toekomst. Met foto's oud en nieuw, en van het gereconstrueerde "origineel". Ook reacties van buiten, en Lucas Zoutendijk's project "Mast te Merwede".

Pag 59. Dood en verdrongen (2). Fysisch-anthropologisch verslag van een verdrongen kerkdorp uit de late middeleeuwen -

door Pjotter Sannen

Vervolg op het eerste artikel in nummer 2010-1, over de opgravingen van enkele jaren geleden op het Gezondheidspark. De opgegraven middeleeuwse skeletten zijn geanalyseerd op fysisch-anthropologische kenmerken, en op doodsoorzaak. Voer voor arbo-deskundigen! Ziekten en doodsoorzaken wezen vooral op de gevolgen van extreem zware fysieke arbeid.

Pag 69. Schetsen uit Dordtse akten (4) -

door Kees Sigmond

Wederom een prachtige zedenschets, door schrijver opgediept uit het Stadsarchief. In deze editie de zaak van "het meisje zonder hoofddoek" uit 1569: een geval van zeer nauwkeurig geregistreerde kindermishandeling.

Pag 73. De Overlaat van Cruquius en de schotbalkensluis in de Zoetemelkskil (2)

door Pieter Parel

Deel 2 van een tweeluik over de (geschiedenis van) de waterhuishouding in de Biesbosch. In dit artikel de ontwikkelingen vanaf de 19^e eeuw op waterstaatkundig gebied in de regio van het Eiland van Dordrecht, alsmede de betekenis daarbij van de Overlaat van Cruquius en de verdwenen schotbalkensluis.

Pag 81. Hannequart en de mechanische pont -

door W. van Zijderveld

De auteur van ons jaarboek 2009 "Varen naar de overkant" schreef voor ons Tijdschrift enkele aanvullende artikelen. De Belgische uitvinder Hannequart had in 1825 een mechanische, door mankracht aangedreven machine ontwikkeld, die hij wilde testen en

verkopen t.b.v. het veer Dordrecht – Zwijndrecht. Drie jaar duurden de onderhandelingen, prachtig beschreven door van Zijderveld. De proef werd een faliekante mislukking.

*Pag 89. Handwerkonderwijzeres Diderika van Geel (1864 – 1951) -
door Erica van Dooremalen*

De auteur besteedt opnieuw aandacht aan voormalige handwerkleraressen die in de 20^e eeuw in Dordrecht werkzaam waren, in dit geval Diderika van Geel. Over de oprichting van de Nederlandse Modevakbond in 1912 en haar eigen handwerk- en modevakschool in Dordrecht.

*Pag 94. Nieuwverschenen boeken -
door Cees Esseboom*

Cees Esseboom bespreekt nieuwverschenen boeken over Dordrecht: *Rebel en dame. Biografie van Top Naeff*, door Gé Vaartjes (zie ook pag. 11); *Op goede gronden. Zeven jaar bodemsaneringen in Dordrecht*, door Frits Baarda; *Moord op het ganzennest, 40 opmerkelijke verhalen uit De Biesbosch*, door John van Ierland